

SZÉKESFEHÉRVÁR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7.
TELEFON-SZÁM: 110.
Hirdetések és előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők.

Felolós szerk-sztó és kiadótulajdonos

FENYES LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:
Egy évre 16 Kor. — Fél évre 8 K. — Negyedévre 4 K
Egyes szám ára: 10 fillér.
A lap megjelenik: Hétfőn, szerdán és szombaton este 6 órakor.

Az aszfallról.

Sovány burzsoák, a kik inkább csak a Jancsi inas gyerekek, vagy a Mari szobaleány kedveert és a saját önértetnük balcsét elleni biztosítása czimén visojúk e nevet, este lele a fő utca aszfaltján szoktuk jarva, avagy kavelah-aszaltok előtt ilye elvögezni azt a cselekvést, a mit az igazi burzsoak Trouvillesben, avagy még löjebb, Balaton-Fölváron cselekesznek: a nyituan bevalott semmitteves. A kiknek az idöge meg ilyenkor sem képesek nyugodni, azok fogvicsorgatva isszak a barna nedüt, a mit a Termeszett és Káceser Samu jóvöitából s a mosolygós mscr. Bergere szolgáltatáskezsége iránt való elözekenysegböl keel elto-gyasztanunk, közben a világ eseményeit vitatván meg, teszem azt Montebello gróf visszahavását és a penzügi tanácsosi választas eselyeit.

Tegnap is, hogy a tavalyi bö szilva-mag termes adásait burzsoai kenyelemben elvették, két felvonásban volt részünk. A katonák jötték Etyeksröl és a sztrájkoló kömivessék s acsok a Sostorló.

Egyik sem tartozik a burzsoa osztályhoz s mind a ketto poros volt, valamint hogy a lépéseiket mindakietten a röz-trompéta hangjai szerint irányították. Több hasonlatosság azután igazán nem volt a ket menet közt.

Söt az első hasonlatosság is csak látszólagos. A katonaság a burzsoa osztályon leül állonak tarja magát, külön törvények szerint él az általában, a mely minden erejevel gondoskodik rá, hogy a lennartasához szükséges milliórdok meglegyenek s anyagi gondoktól menten fenyésithessék jobbjainkat s ha ejö az ideje, hogy a kukoricza csutkákat evenként egyszer ellönsenek kineveznek, elegendö mennyiségű pusnapor álljon rendelkezésre a szabad szello ellenében.

A másik menet eileben a polgári osztályon ül levonok nyílvánlta magát, erosen bizonykodván, hogy rabszolga és paria. Kenyeret, jogegyenlőséget, világszabadságot és a partie-führereket eltörleszt követelik.

A hasonlatosság tehát a két felvonó csapat közt csak a por és a röz-trompéta marad, ilyen világidei idöben. Ha történetesen a kukoricza csutkák helyett majd igazi ellenség ellen kell sikkra szállani, akkor a proletárság nagyot rikkol a fejök fölött, az első rangosztályba: katoná lesz ö is és lyukat lövethet a hasába, kedve szerint, tür die Gesamtmonarchie.

Addig azonban igen nagy a különbség köztük s a mint egymás mellett az utczán elhaladva, vezetök meg nem értö szemekkei, az idegenség gyötölötével néznek egymásra, közönségen, czimzetes-burzsoa létüre és gyávaással konstátálom a helyzetet s hogy egymást szidjuk: katonák, proletarok és polgarok, eszembe ötlök: mennyire igazságunk van mindegyiküknek, vagy ha tetszik, mennyire nincs igazságunk egyiküknek sem. Egymás nézetöl oriasí hezagok választanak el bennünket s a népek szenvedésének, emberek holtte-

milyen oriasí tömegének kell még teljesedésbe menni, hogy ez a hégaz, a nagy szakadök kiltölte legyen.

A mult bizonyossága, a jövönek. Ha nem megyünk is vissza az ázalagok keletkezéséig, miöta az emberi fejlődés kulturális nyomokat hagyott a földön, azt a keveset, a mit elérni tudtunk: milliárdoknak szenvedése és vére árán értük el és mennyt kell még elérnünk, mennyt kell hát még esztázniunk?

Mindezeket, a Káceser burzsoa-társikkoló-nedjtöl a világtörténelem borzalmosságáig szóló intelmeket pedigen azírt emlitettem itt fel, hogy helyet foglalhasunk azon a nézponton, a honnan a kömivessék és acsok mostani sztrájkját, — és minden a munkás világ egyéb mozgalmát szövedelem nélkül ítelhetjük meg. Nagy ritkán történik, hogy ezek a sztrájkok, — vagy a miképpen Asmódi dr., az én embereseg helyéböl írórtáram saját külön nyelvtana szerint y-al írja: a 'strykek', — helyi-ésidöszerü szükségkövetkezmenyél. Poklot neki. A háboruk talán azok? De-hogy is. A népek különbözö sérelmei — legtöbbször — csak czim valamely véletlenhez.

Igy van a munkásokkal is. Ebben az abszurd módon kuszokra osztott, oriasí kultúra- és anyagi erö különbségeket multor, avult fornak közt élö társadalomban a munkások milliói idöközönként kitejleszt akarnak adni elegendetlenségüknek, egy-egy véletlen szikra tömegeket lobbant fel s megvan a sztrájk és ehhez, mert nemcsak a burzsoa- és katoná, hanem a proletársztyái is hazug, — hazugnak kell lenni minddegyiknek — czimeket keres. Így kerül bele egy-egy vállalkozó, egy-egy ipartestél, meg a partie-führer, meg a többi. A hatóságí közvetítés és felgyelet, jobban mondva állami közbelépés, csak azírt szükséges, hogy a tüz lekalizáltassék s a körölözölö kíváncsi és csak közvetve érdeklöt tömeg bele ne szaladjon a tűzbe, mert kitelik töle.

A sztrájk okain bizony sem *Reé* István főkapitány ur, sem *Say* Ferencz ipartestélök önk ur nem fognak segíteni, sem a nagymeltóságú belügyminiszterium vezetövel megbízott miniszterelnök ur ö excollektiója, Allah nyujtsa az ö árnyékukat olyan hosszúra, mint a jegyzökönyveik és szabályrendeletük.

A vállalkozók tessék öhinni, itt sem rosszabb, mint másutt, másutt is éppen úgy sztrájk van, mint itt, mivelhogy a sztrájk nem a vállalkozók miatt, hanem a központi szocialista párt leklödtöt megbízottja parancsaszavára történik. Mivelhogy lovag Czibuka Mátyás altábornagy dandárja, vagy nem tudom miye, niúcsen egy szervezve, mint a hogyan a munkások szervezkednek. A részletekben nagy ritkán van igazságuk, a lény. gben ellenben igazságuknak kell lenni, mivel tény, hogy ha valaki munkásnak születet, erös munkával sem bírja megkeresni azt, a mire neki és családjának egy-egy év folyamán szüksége van, emberi szükség szerint. Ha megkeresi öi-özer, nem keresheti meg a másik ötezer-

S mert a munka erös, mert a nyomorúság gyakori és kényzeritö: már a fiatal gyermekeket is kényeret keresni küldik. Így még nagyobb a konkurencia, a fiatalok elsenyvedt testtel azután idö előtt megvönnelnek és támasz nélkül hagyják családjukat, ha ugyan hozzá jutottak a család alapításához.

Közismert tények ezek, a melyeken azonban csak fokozatosan és hosszú idö múlva lehet változtatni. A munkások azírt mozognak, hogy el ne felejtsek öket s a polgári osztály figyelmét nyomoruságukra felbírják. De ahhoz, hogy idöközönként önmagukat fölirázzák a kitegyék magukat és családjaikat a néklözészeknek: ezek az általános éli okok nem lennének elégségek. A közismert nagy igazságok idövel elvesztik energiát-nyujtö erejüket. Ez ökok miatt csinálják a munkások szervezői, Marx és Lasalle és a többi munkás apostol nyomán az idözakai sztrájkokat. Azok, a kik csinálják, jobban mondva a kikkel csináltatják, azt hiszik, hogy magukon segítenek rajta, holott maguknak csak ártanak, de öntudatlanul eszközöl annak a nagy és messze eszölöktöl barczöló — nem tábornak, mert öntudatos emberek alig vannak, hanem inkább: — eszmének, a mely majdan bizonyos szellemi és anyagi magaslatra fogja névállni az embereket.

Ez lesz az új átalakulás, a vér-, feyverés és eszár-találkozás néklöl. A társadalom maga fog megváltozoi. Mondom, soká lesz még. Addig nagyon sok sztrájk lesz még szerre a világön, sok család lesz kenyér néklöl, sok vállalkozó megy tönkre, sok kintasítás, lezáris és eltölonczolás lesz, a mit a proletároknak nem is szabad rossz néven venni, a 'burzsoák' védik magukat. A béke tárgyalásokról felvett rengeteg jegyzökönyveknél pedig csak egy fogja bővebben jelölni utját a lassu átalakulásnak: a gytlölöség és a szenvedés áldozatainak jelelten sírhelyei.

Addig a burzsoa szidni fogja a koramást, dolgotkerölö s napidjékért agítáló agitátorokat, a proletár a nyuzó munkaadókat, a nyomorúság iránt csak koldusalmiszavál ördökölö polgári osztály, bizonyítván igazságát annak a régi hasonlatnak, hogy a kitoró forrás vizének utját szentes hullámok hömpölyögték elöje meg.

A kik megértö szemmel nézzük ezeket, tehetetlenek vagyunk s nem tehetünk mást, mint visszatérni Káceser burzsoa-társam pönkölöjához, az aszfaltöl névén, mint vivalnak tova az országoton a militarizmus és proletárság képviselői, a vegyes érzelmek közt ácsorgó burzsoák között. Ha jól megnézzük öket, egy kö-zös vonást mégis találunk bennük: mindannyian ököle van szorítva a keze.

F. L.

H I R E K.

— Kossuth Lajos és a vármegye. Fejérvármegye közönségének e hó 9-én Kossuth Lajos születési napja századik évfordulójának megünneplése tárgyában tartott rendkívüli közgyűlésén hozott ha-

tározását a jegyzőkönyv hitelesítő bizottság tagjai írta alá. A határozatot *Szetis* Arthur, a vármegye főjegyzője szerkesztette, a mint azt a bátor és nemcsak száryalán határozat alább szövegeztől közölt szövege maga elárulja. A vármegye határozatát a ezzel Kossuth Lajos emlékeztétét a vármegye okmányára ez alkalommal így fogja megörizni:

„Vármegyei községe, hűen hagyományosan hazafiai érdeletéhez, elhatározza azt, hogy Kossuth Lajos halhatatlan emléké elhunyt nagy fiának ez év szeptember hó 19-ikén bekövetkezendő 100-ik születésnapját szíve teljes melegséggel megünnepli.

Már e mai napon kegyelete és hálaifának adóját leverandó, megemlékezik a nagy főúrról, annak előlélhetlen érdemeiről s el nem törölhető alkotásairól, azon férfieuról, kihez nemzetünk életének legzesebb, legdicsebb korzása fűződik, kinek homlokát 100 év előtt a szabadság ólényusa csokrával érintvén, tette kéaz élete delén az 1849-ik évi törvények megalkotásával egy nemzet millióinak szerelte meg a szabadságot és függetlenséget; *ki élte legzesebb alkonyán is napi imájába foglalta a sokat kezdött magyar nemzetet, kére Istenét, hogy azt nagygyá, boldogd és mindig szabaddd tegye.*

A töle öröklött eme érzelmek hatása alatt a megdicsőült nagy férfiú emlékéit tehát jegyzőkönyvébe iltatja, hogy ezen eseményekébe intó, buszdító példátul szolgáljon magá a legzesebb nemzedéknek a.

Egyidejűleg elhatározza, hogy a f. 6. szeptember hó 19-ikén Budapest f. és székváros által Kossuth Lajos mauzóleuma alapkövének letétele alkalmával rendezendő ünnepélyen magát küldöttségileg képviselteti.

Elhatározza továbbá, hogy az napon a nagy halott sírhalmára a küldöttség által koszorút helyeztet.

Végül a vármegye székhatárát az napon díszfelvonásával felelti s amely napon a szab. kir. város a nagy napot kivilágítással ünneplé, a vármegyei székhatárán kivilágítást elrendeli.”

— Közigazgatási híres a városnál. Széksefűhár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután 10 órákor tartotta szeptember 10-ikét béli Fűhál Pál főispán elnöke mellett. Az ülésen jelen voltak: Havranek József polgármester, Plossék Ferenc kir. pénzügyigazgató, Lipóczy Lajos aljegyző, dr. Bierbauer Viktor főbíró, Kovács Elek árveszei elnök, Alaghy Dezsy, iskolai elnök, Fittler Pál t. főjegyző, Berecsy Miksa pénzügyi titkár, gróf Festeleté Bennó kir. tanfelügyelő, Vajda Géza kir. főmérnök, Bogrnár József állatorvos — továbbá Diaballa György, Kar István, dr. Eisenhart Károly, Tóth Artúr, dr. Szára Gyula, Farkasdy Dezsy, dr. Löwy Károly és dr. Kövassy István közigazgatási bizottsági tagok.

— Plossék Ferenc kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy az adókirovetés az 1902. évre teljesen befejeztetett. Az összes kirosvetési követelések összege, beleértve a múlt évi hátralékot is, összesen: 1.327.688 korona 26 fill. Ebből befizettetett: 1.170.613 korona 46 fill. Hátralék: 157.074 kor. 80 fillér. Intés 25/27 becsapástok ki. Zálogolás 25 esetben történt. Árvány 88 esetben tüzetett ki, de megtartva egy esetben sem lett ideiglenes házárd menteség 32 esetben engedélyeztetett.

— A bizottság most a házbéradó felebbezzéseket vette tárgyalás alá. A pénzügyigazgatóság és a kintlétező albizottság javaslatát szemben 113 felebbezzésnek helyt adott, 68-at elutasított.

— Dr. Bierbauer Viktor jelentésében a város községéről a következőket adja elő: A város községessége a folyót anguszus hóan kielégítően van mondható. Jérványosn fajuló kórok szóróvnyosan fordulnak elő. A hani hagyás 3 inportál békései, 3 városi széköl is, 2 kórházi elhelyeztetés. Békései törvényes 8, 20 48, törvénytelen 8, 5, 20

6. Összesen 97. Ikerpár 1. Házasság 18 pár Elhalt 82. Fi 38, nő 24. Ezekből 7 éven aluli törvényes fi 16, nő 18, törvénytelen fi 8, nő 1. — Sattelési többlet 35. Halálok: vele született gyengesség 8, gőrcsök 2, bélhurut 12, számar hurut 1, utdóbb 14, tüdővész 4, guta 8, viákró 2, elmebaj 1, agókró 7, kulerák 1, véletlen 1.

Érdekos volt most gr. Festeleté Bennó kir. tanfelügyelőnek, rendez jelentésétele utána, a múlt hóban megtartott tanító-választásról szóló kritikai megjegyzése. Tudvalevő ugyanis, hogy a nyílt pályázaton nem a képesítés minőségére, hanem a helyi születés döntött a Festeleté gróf igen helyesen fejezte ki csodálkozását a fölött, hogy az iskolások olyanokat választott meg az üresedésben volt állásokra kiknek leggyengébb képessétek van. Ezt hátrányosnak tartja az iskolákra és károsítaja a korteskedést. Kijelenti, hogy a választást hivatalból megellebbezette volna, de ezt csupán csak az iskolások autonom jogai iránti tiszteletből nem tette.

Dr. Szára Gyula, a bizottságnak a kiváló eszté, de egyuttal a nagy tömegnek népszavazásra apelláló tagja vette védelmébe a local-patriotizmust, kifejeztvén, hogy nyilvános pályázatról volt szó. Nem tartja helyén valónak a tanfelügyelő szavait, mert ha az illető tanítóknak gyenge is a képesítésk, azért minosen kizárva, hogy sokkal jobb gyakorlati emberek legyenek, mint azok, akiknek kitűnő képessétek van. . .

Szára dr. sokkal élesebb eszté és tapasztaltabb eszté ember, hogy sem maga is rabuzistikának ne tartsa a falszólalását, mert: a kitűnő képesítést meg sehogysem lehet a jó gyakorlati munkabiztosítéknak venni.

Festeleté gróf csak annyit is választott a védelemre, hogy: nem felelt rá, kijelentvén, hogy a mit mondtok, az neki hivatalból joga és kötelessége volt.

— A város kivilágítása. A szeptember 10-iki ünnepség közeledtével szerte az országban kivilágítást rendeznek a városokban s a polgárok házának ablakában mindenütt kigyulnak az emlékezés lángjai. Széksefűhár szab. kir. város sem fog ebben hátra maradni s a törvényhatóság diszközgyűlést tartván, estére a polgárság kivilágítást óhajt rendezni. Hogy ez a közvágyakozás a polgárság körében tényleg és pártkülönbség nélkül él, mutatja az a körülmény, hogy br. Fűhál Pál főispán maga volt az első, a ki a vármegyei közgyűlésen nyilvánosan megpendítette a kivilágítás eszméjét, miután ez irant a polgárság több oldalról kivanságot fejezte ki. Ehhez képest, hogy a kivilágítás az ünneplés alkalomhoz méltó legyen, illőnek és helyesnek tartanók, hogy azt maga Széksefűhár szab. kir. város első választott tisztviselője: Havranek József polgármester vegye kezébe. Ambar csodálatosnak tartjuk hogy a polgármester mindeztideig ily értelmi felhívás kezdeményezéséről nem gondolkodott, megsem akarjuk elhinni, hogy igaz legyen a szállongo hír: a polgármester különböző óvatossági okokból nem akarja a kivilágítást. Nem hisztjük ezt Havranek polgármester hazafias érzületé, de saját jól felfogott érdekében is, mert ha ez tényéni bizonyulna, még olyan vihart nem látott a polgármesteri szék, mint amilyen ennek nyomán keletkezne. A szállongo hír szerint a polgármester dr. Várossy Gyula püspök iránt való tekintetből nem akarja a kivilágítás létrejvetelét, Nos, azt hisztjük, senkinek sincs joga feltételezni a magyar katólikus klérus egy tagjáról sem, annál inkább a széksefűhárvi egyházmegye püspökéről, hogy a magyar nemzet ünnepeivel együtt ne ünnepljen.

— Tilos az utazás előlézés. Széksefűhár város az utazást absolute nem öntözik s innen van az, hogy alkonyat felé valóságos portengerben uszik a város és a gyöngébb légo szert emberek

sáfra káromkodás közepté emléketek meg a városi megátráskorú, a mely becsületessé bonhomóval nézi az áznai állapotot. Am ha nem is öntözik az utazást, sokszorban volt eddig, hogy a mosogató víz s a háztársat egyéb hulladékait kiöntözik az utcára, hogy neessak por, hanem búr is legyen. Ennek megakadályozásn czélból adta ki most a főkapitány az alábbi rendeletet.

Felhívás.

Az 1876. évi XIV. tisztek 10-ik §-ára és az 1884. évi köztisztviselési szabályzat 1. §-a 4-ik pontjára hivatkozással felhívom a t. hatalmijelöléseket és házfelügyelőket, hogy a tulajdonosok képtelen, illetve felügyelőkre bíztó házaikból a szennyviznek az utcára vesztésétől vagy kiöntésétől annál is inkább tartózkodjanak, mert ezen cselekmények nem csak községességelemnek s így a hivatkozott községességi törvénybe ütözkönek, hanem a jelzett városi szabályzat értelmében kihágási eljárás alá is vonandók.

Széksefűhár, 1902. évi szeptember hó 5-én.
Rei István,
rendőrőrkapitány.

A polgárok ezt a különben helyes rendeletet csupán egy kritikai megjegyzéssel kísérhetik. Mi a mosogató víz búrta a nyílt kanális dögtetes levegőjéhez képest?

— A sárbogárdiak Kossuth ünnepe. Sárbogárdon is nagyban készülnek a Kossuth-ünnepp megemlékezésére, a mely e hó 21-én lesz. Delőtt a református templomban Forgács Endre lelkesen tartja az ünnepi beszédet, délután az izraelita templomban lesz ünnepi istentisztelet. Délután 4 órákor pedig a városban lesz négygyűlés, azután zászlós körvonulás a városon. Este bankett lesz a „Magyar Korona” vendégfőben.

— Az Uránia színház előadása. Az *Uránia* színház e hó 15-iké kezdve: hétfőn, kedden és szerdán három előadást fog a *Városi Színház*-ban tartani. Az első nap *Spanyolország*, második nap *Velence*, vagy *Monte Carlo*, harmadik nap *A tincek* fog előadásra kerülni. Valószínű, hogy két délután, ifjúsági előadás is lesz.

— A basa-utcai gyilkosság ügyében tegnap Tömörly József vizsgáló bíró helyszíni szemlét tartott, a melyen rajta kívül jelen voltak Nagy Ignác védő, Simon Sándor r. alkaptány, dr. Bierbauer és dr. Paldányi, dr. Ritscher, Cádler Ferenc mászaki szakértő, Hampek Beia és Liszt r. bízós. Megállapították a hulla eredeti helyét, — a naktan megelyelté — helyszíni rajzot és mereteket vettek fel, a tárgyak eredeti lekveséről, vagyis a mint azok a raktálisház pillanatszerűen voltak. Azonkívül feljegyezték a szőnyegot és a karosszéket, melyhez a hulla kötve volt.

— Elvesztett tárcza. Deim József bokodi segédjegyző tegnap délel 1 és 2 óra között a Vörösmarty-ter egyik padján tette, egy zöld pénzes tárczát vesztett el, melyben nére néve igen fontos okmányok vannak. Igen kéri a megtalálót, hogy vagy a rendőrségre, vagy hozzá küldje be. Nagy hálaival lesz az illető iránt.

— A strájk ügye ma délután 4 órákor került a békéltető bizottság elé, a melynek Red István elnökeite alatt tagjai: Fay Ferenc, Pénes Imre, Schett Ignác építészok, Rogler János, Lorn János, Steiger Péter ácseszmesterek. A segédok közül: Péntör Károly, Libita Imre, Vanka Ferenc, Horvai István, Siksz József és Hádén Antal.

Az első ponton túl 6 óráig vitáztak el, a melyben úgy állapított meg, hogy a helybeliek részére 10 és fel órai munkaidőre tessék javaslatot a sztrájkolónak, ha — a többi, pontokban is megegyezzenek. Erre azonban nincs kilátás.

— Idegenek nétsóra 1902. szeptember 11-én Barnai Ignác, Magyar Király szállodája. Saunalek ut Bécs, Bartha ut Bpst, Szuhányi hadnagy Bpst Weber ut Bécs, Zoltán ut Bpst.

Enderez János „Fekete Sas” szállodája. Grat József utazó Bpst, Weisz Mór utazó Győr, Urbach Hugó utazó Bécs, Fischer Hugó utazó Bécs, Spitzer Károly joghallgató Pécs, Tóth László és fia kir. pénzügyi igazgató helyettes Komárom, Székváló Sándor utazó Bécs.

— Piaci árak: 1902. szeptember hó 11-én. Buzs: .50 — 6.50 Rozs: 5.50 — 55 Árpa: 4.50 — 5.0 Zab: 5.40 — 5.50 Az árak 50 kilogrammonként kórda értékben étendők.